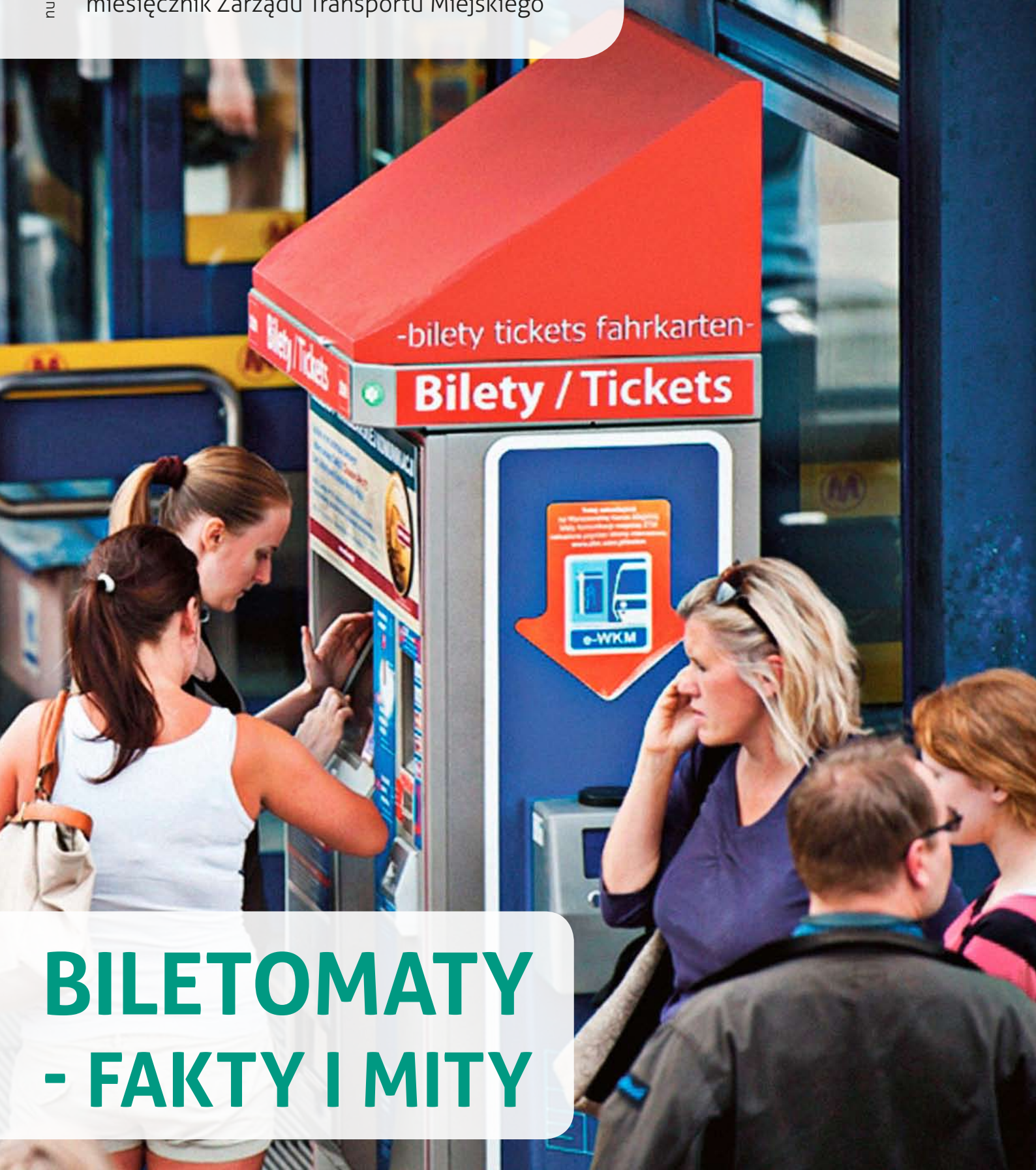

miesięcznik Zarządu Transportu Miejskiego

BILETOMATY - FAKTY I MITY

AKTUALNOŚCI

- TRAMWAJE NA MARSZAŁKOWSKIEJ 3
- ZMIANY W WAWRZE 3
- NOCĄ NA RAKOWIEC I DO MIASTECZKA WILANÓW 4
- 527 NA OS. DERBY PRZESZŁO 5
- SKM NIE TYLKO DLA LOTNISK 6
- Z INFORMACJĄ DOTRZEMY DO WSZYSTKICH 7
- KARTY DLA RODZIN WIELODZIECZYCH 8
- UWAGA DOKTORANCI! 8
- CZAS NA CZWARTĄ EDYCJĘ 9
- O JAKOŚCI DECYDUJE RÓWNIEŻ PASAŻER 9
- ZTM ROZPOCZYNA KOLEJNY PROJEKT UNIJNY 10

TEMAT NUMERU

- BILETOMATY – FAKTY I MITY 12
- BILETOMATY STACJONARNE – LICZBY I LOKALIZACJE 16

Z KART HISTORII ZTM

- ZINTEGROWANY TRANSPORT = JAKOŚĆ I KOMFORT PODRÓŻNYCH 17

KOMUNIKACJA NA ŚWIECIE

- TRAMWAJEM NA PLAŻĘ (POD CZUJNYM OKIEM TELESKOPU) 20

Z ŻYCIA KMKM

- SKĄD SIĘ BIORĄ „OGÓRKOWE” ZABYTKI? 22

WYDARZENIA

- JAK DOROSŁĘ, ZOSTANĘ KIEROWCĄ AUTOBUSU 24
- WEEKEND Z KOMUNIKACJĄ 26

WYDAWCA

Zarząd Transportu Miejskiego

m.st. Warszawy

Redaguje zespół prasowy

Redaktorzy prowadzący:

Paweł H. Olek / Magdalena Potocka (temat numeru)

ul. Żelazna 61, 00-848 Warszawa

Infolinia 24h: 801 044 484

info@ztm.waw.pl

Nakład: 6 105

Prenumerata: ztm.waw.pl (zakładka newsletter)

Archiwalne numery: issuu.com/ztm.warszawa

Napisz do nas:

iZTM@ztm.waw.pl

DRODZY CZYTELNICY

Ponad 700 biletomatów stacjonarnych i mobilnych mają do dyspozycji pasażerowie miejskiej komunikacji w stolicy. Stoją w 17 dzielnicach Warszawy, m.in. na stacjach metra i w 8 miejscowościach wokół Warszawy. Są w autobusach, tramwajach, pociągach SKM. Prawie 30 proc. wszystkich biletów czasowych kupiono w biletomatach, a w przypadku biletów długookresowych jest to jeszcze więcej, bo aż 43 proc. (dane z lipca 2012 roku). Jednak dla wielu pasażerów biletomat wciąż jest urządzeniem, którego wolą unikać. Od uruchomienia pierwszego biletomatu kilka lat temu powstało wiele mitów na ich temat, z którymi postanowiliśmy się rozprawić w tym numerze iZTM.

Wrześniowy Kongres Transportu Publicznego był okazją nie tylko do poznania różnych koncepcji rozwiązań komunikacyjnych w skali kraju, ale również uhonorowania 42 osób, instytucji, przewoźników, producentów taboru, czyli wszystkich, którzy wspierali i wspierają Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie od początku działania, czyli od 20 lat.

Oderwaniem od jesiennej pogody, może być opisana w rubryce „Komunikacja na świecie” przejażdżka najkrótszą trasą tramwajową na świecie, która pośród słonych jezior obok Morza Czarnego prowadzi w morskim, słonecznym klimacie z pensjonatu „Brzegowy” niemal wprost na plażę.

Co roku, podczas Nocy Muzeów i Dni Transportu Publicznego „ogórki” cieszą się ogromną popularnością. Klub Miłośników Komunikacji Miejskiej jest obecnie w posiadaniu największego taboru tych zabytkowych pojazdów w Polsce. A jakie były początki działalności konserwatorskiej zabytkowych „ogórków”? Historię pierwszego odnowionego „ogórka” można przeczytać w „Z życia KMKM”.

Ani zmiana miejsca imprezy, ani brzydka pogoda nie zniechęciła miłośników komunikacji miejskiej do uczestniczenia w Dniach Transportu Publicznego. Jak było – sami zobaczcie!

W „Aktualnościach” odnotowujemy nie tylko najważniejsze zmiany komunikacyjne ostatnich dni: powrót tramwajów na ul. Marszałkowską, kolejny etap budowy kolektora W, zmianę trasy linii 527 i siedmiu linii nocnych.

Zachęcamy do lektury!

TRAMWAJE NA MARSZAŁKOWSKIEJ

17 września, po zakończonym remoncie infrastruktury torowej linie tramwajowe wróciły na ulicę Marszałkowską. Została również wydłużona trasa linii 205.

Na podstawowe trasy przywrócono linie:

- **4:** ŻERAŃ WSCHODNI – Annapol – Rembielińska – Matki Teresy z Kalkuty – Odrowąża – Starzyńskiego – most Gdański – Słomińskiego – Międzyparkowa – Andersa – Marszałkowska – Puławska – WYŚCIGI

- **14:** METRO WILANOWSKA – Puławska – Marszałkowska – Nowowiejska – Krzywickiego – Filtrowa – Grójecka – Banacha – BANACHA
- **15:** P+R AL. KRAKOWSKA – al. Krakowska – Grójecka – Filtrowa – Krzywickiego – Nowowiejska – Marszałkowska – Andersa – Mickiewicza – MARYMONT-POTOK
- **18:** ŻERAŃ FSO – Jagiellońska – al. Solidarności – most Śląsko-Dąbrowski – al. Solidarności – Marszałkowska – Puławska – Woronicza – Wołoska – Marynarska – SŁUŻEWIEC

- **35:** WYŚCIGI – Puławska – Marszałkowska – Andersa – Stawki – al. Jana Pawła II – Broniewskiego – al. Reymonta – Powstańców Śląskich – NOWE BEMOWO

W związku z przedłużającym się odtworzeniem pełnego układu torowego na pętli ŻERAŃ FSO, linia **16** została skierowana na trasę: RATUSZOWA-ZOO – Jagiellońska – Starzyńskiego – most Gdański – Słomińskiego – al. Jana Pawła II – Chałubińskiego – al. Niepodległości – Rakowiecka – Boboli – Wołoska – WORONICZA.

Linie 40 i 74 oraz Z-1 zostały zlikwidowane.

Została przywrócona stała trasa linii **157** w rejonie skrzyżowania ulic Muranowska/Andersa/Stawki, a trasę linii **227** skorygowano: BRÓDNO-PODGRODZIE – ... – Bonifraterska – Świętojerska – Andersa – pl. Bankowy – Marszałkowska – Aleje Jerozolimskie – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY (powrót: al. Jana Pawła II – Grzybowska – Królewska – Marszałkowska – pl. Bankowy – Andersa – Świętojerska – ...).

Ponadto, w celu poprawy obsługi komunikacyjnej południowej części Żoliborza, linia **205** została skierowana na wydłużoną trasę: GWIAŻDZISTA – Gwiaździsta – Podleśna – Klaudyny – Rudzka – Hłaski – Słowackiego – pl. Wilsona – Mickiewicza – pl. Inwalidów – al. Wojska Polskiego – pl. Grunwaldzki – al. Jana Pawła II – rondo Zgrupowania AK „Radostaw” – al. Jana Pawła II – pl. Grunwaldzki – Matysiakówny – Rydygiera – DW. GDAŃSKI /RYDYGIERA/.

ZMIANY W WAWRZE

119 jeździ Traktem Lubelskim i ulicą Zwoleńską, 147 wróciło na trasę podstawową, a Z19 kursuje od ulicy Strzygłowskiej do przystanku kolejowego PKP Wawer. Od 30 września obowiązuje zmieniona organizacja komunikacji miejskiej w Wawrze. Zmiany spowodowane są rozpoczęciem kolejnego etapu budowy kolektora W.

Od 30 września przejezdny jest Trakt Lubelski pomiędzy ulicami Zwoleńską i Bronowską, a nieprzejezdny pozostał odcinek Traktu Lubelskiego od ulicy Bronowskiej do ulicy Lucerny.

Autobusy poniższych linii kursują następującymi trasami:

- **119** - RAKOWIECKA-SANKTUARIUM – ... – Wał Miedzeszyński

ski – Bronowska – Trakt Lubelski – Zwoleńska – Żegańska – ... – MIĘDZYLESIE

- **147** – powrót na trasę podstawową: DW. WSCHODNI – ... – Fieldorfa – Wał Miedzeszyński – Bronowska – Trakt Lubelski – Zwoleńska – Żegańska – ... – WIŚNIOWA GÓRA
- **Z19** – trasa skrócona: STRYGLÓWSKA 51 – Trakt Lubelski – Borków – Juhasów – Mrówcza – Żegańska – Szpotańskiego – Widoczna – PKP WAWER.

Zmienione trasy linii 119, 147 i Z19 będą obowiązywały do odwołania.

Wkrótce rozpoczną się prace na ul. Trakt Lubelski (odcinek Zwoleńska – Borków). Wówczas dodatkowo zmieni się trasa linii **142** (ALEKSANDRÓW... Wał Miedzeszyński, Bronowska, Trakt Lubelski, Zwoleńska... WIATRACZNA) oraz **702** (OTWOCK...Wał Miedzeszyński, Trasa Siekierska, Ostrobramska, Płowiecka... WIATRACZNA).

NOCĄ NA RAKOWIEC I DO MIASTECZKA WILANÓW

W nocy z 16 na 17 września Zarząd Transportu Miejskiego wprowadził kilka zmian w funkcjonowaniu komunikacji nocnej. Skorzystali na nich m.in. mieszkańcy Rakowca i Miasteczka Wilanów, do których docierają teraz autobusy linii N. Usprawnione również zostały nocne połączenia do Marysina, na Tarchomin i do Nowodworów.

Linia N01

Została skierowana na nową trasę, która prowadzi ulicami: NOWODOWORY – Światowida – Myśliwska – ... – Powstańców Śląskich – Dźwigowa – Chrobrego – Kleszczowa – Al. Jerozolimskie – Bitwy Warszawskiej 1920 – Banacha – Pawińskiego – Korotyńskiego – Mołdawska – Racławicka (powrót Żwirki i Wigury – Pruszkowska) – Racławicka – Wołoska – Al. Wilanowska – al. Lotników – al. KEN – Metro Ursynów – URSYNÓW PŁN.

Poprzez wydłużenie trasy do pętli Nowodwory, zostało usprawnione nocne połączenie w zachodniej części Białoteki. Poprawiła się też sytuacja komunikacyjna na Ochocie. Linia obsługuje również osiedle Rakowiec, które do tej pory było pozbawione nocnej komunikacji. Jednocześnie jest to nowe połączenie Ochoty z Górnym Mokotowem i Jelonkami. Wycofanie tej linii z odcinka trasy Ursynów – Wilanów wynika z tego, że nie cieszyła się ona tam dużym zainteresowaniem pasażerów.

Linia N81

Kursuje na zmienionej trasie: DW. CENTRALNY – ... – Sobieskiego – al. Rzeczypospolitej – BRANICKIEGO. Dzięki temu, z autobusu nocnego mogą również korzystać mieszkańcy Miasteczka Wilanów, które do tej pory pozbawione było komunikacji nocnej. Na końcowym odcinku obecnej trasy, linia została zastąpiona przez linię N50, która kursuje przez wszystkie dni tygodnia.

Linia N50

Trasa linii została zmieniona: METRO WILANOWSKA – al. Wilanowska – Rolna – Wałbrzyska – Nowoursynowska – Dolina Służewiecka – al. Wilanowska – Przyczółkowa – (powrót: Drewny – Przekorna – Przyczółkowa) – Drewny – ... – SKOLIMÓW. Dodatkowo, na trasie zostały uruchomione, przez cały tydzień, kursy skrócone: METRO WILANOWSKA – al. Wilanowska – Rol-

Plater – pl. Grzybowski – Królewska – Marszałkowska – pl. Bankowy – al. Solidarności (powrót al. Jana Pawła II) – al. Jana Pawła II – ks. Popiełuszki – Metro Marymont – al. Armii Krajowej – most Grota-Roweckiego – Modlińska – Światowida – ... – NOWODWORY/LEGIONOWO.

Po zmianie trasy, linie zastąpiły zlikwidowaną linię N53 na trasie do stacji metra Marymont. Zmiana umoż-

na – Wałbrzyska – Dolina Służewiecka – al. Wilanowska – Przyczółkowa – WAFLOWA (powrót: Drewny – Przekorna – Przyczółkowa). Zmiany umożliwiły zastąpienie przez cały tydzień linii N81 w rejonie Powsina oraz dodatkowo połączenie z liniami N01, N33, N37 i N83 i z metrem na stacji Służew.

Linia N53

Linia została zlikwidowana. Połączenie Nowodworów z metrem zastąpiła linia N01, a także linie N13 i N63, których trasy zostały skorygowane.

Linia N13 i N63

Trasa linii została zmieniona. Prowadzi ulicami: DW. CENTRALNY – Emilii

liwiła także skrócenie czasu dojazdu w nocy z centrum Warszawy. Na odcinku Dw. Wileński – Nowodwory – linie N13 i N63 zastąpione zostały przez kursującą co pół godziny linię N03.

Linia N02

Jej trasa została wydłużona. Dojeżdża do Marysina trasą: METRO MŁOCINY – ... – Bora Komorowskiego – Umińskiego – Fieldorfa – Ostrobramska – Marsa – Okularowa – Stepowa – Korkowa – MARYSIN.

527 NA OS. DERBY PRZEZ MOST ŚLĄSKO-DĄBROWSKI

Od 17 września br. linia 527 kursuje przez most Śląsko-Dąbrowski – na trasie OS. DERBY – METRO RATUSZ ARSENAŁ. To jedna z kilku zmian w organizacji komunikacji miejskiej, które zostały wprowadzone w związku z otwarciem po przebudowie ulicy Skarbka z Gór. Inaczej jeżdżą także autobusy linii 132, 204, 304 i 409.

Od 17 września, od początku kursowania linie autobusowe 527, 132, 204, 304 i 409 zostały skierowane na następujące trasy:

- 527 – OS. DERBY – Skarbka z Gór – Berensona – Głębocka – Św. Wincetego – Kondratowicza – Młodzieńcza – Radzyńska – al. Solidarności – most Śląsko-Dąbrowski – al. Solidarności – METRO RATUSZ ARSENAŁ
- 132 – METRO MARYMONT – al. Armii Krajowej – most Grota-Roweckiego – Toruńska – Ostródzka (powrót: Ostródzka – Toruńska) – Berensona – Oknicka – Lewandów – GRODZISK (powrót: Głębocka – Berensona...)
- 204 (przywrócenie linii na trasę podstawową) – PKP PRAGA – ... – Beren-

sona – Skarbka z Gór – OS. DERBY

- 304 (przywrócenie linii na trasę podstawową, z wyłączeniem kursu wariantowego do Olesina) – ZAUŁEK-SZKOŁA – ... – Berensona – Skarbka z Gór – OS. DERBY
- 409 – CM. PÓLNOCNY-BRAMA ZACH. – ... – Powązkowska – Okopowa – Słomińskiego – CH ARKADIA.

Dodatkowo, zostały wprowadzone zmiany w funkcjonowaniu przystanków. Na ulicy Skarbka z Gór, w kierunku ulicy Berensona został uruchomiony nowy przystanek OS. DERBY 04. Przystanki OS. DERBY VI 01 i 02, OS. DERBY III 01 i 02 oraz OSIEDLE DERBY 01 zostały przywrócone. Zlikwidowano przystanek OS. LEWANDÓW I 54.

Osiedle Derby na warszawskiej Białoleścu zaczęło powstawać na początku XXI wieku. Obecnie jest tam prawie 4 tysiące mieszkańców, a docelowo ma powstać jeszcze 2 tysiące. Łącznie będzie tam mieszkać 20-30 tysięcy osób.

Pierwsze lokale na osiedlu Derby zostały oddane do użytku w 2003 roku. Z czasem okazało się, że mieszkańcy nie mieszczą się w autobusach komunikacji miejskiej. Na osiedle wjeżdżała jedna linia autobusowa 204 obsługiwana przez krótkie wozy. Uruchomienie na tej trasie autobusów przegubowych nie było możliwe, ponieważ promień łuków na skrzyżowaniu ulic Berensona i Skarbka z Gór był dla nich za mały. W 2011 roku Urząd Dzielnicy Białoleścu, we współpracy z dewelo-

perem przebudował skrzyżowanie. Wozy przegubowe nadal nie mogły jednak obsługiwać osiedla. Było to spowodowane stanem nawierzchni ulicy Skarbka z Gór, która pod wpływem przejeżdżających nią samochodów ciężarowych z okolicznych budów uległa uszkodzeniu.

17 września br., w związku z otwarciem po przebudowie ulicy Skarbka z Gór, zmieniła się organizacja komunikacji miejskiej na Białoleścu. Przede wszystkim, trasa linii 527 – obsługiwanej przez wozy przegubowe – została wydłużona do Osiedla Derby. Oznacza to, że mieszkańcy osiedla mogą korzystać z autobusów przegubowych. Dodatkowo, w odpowiedzi na prośby pasażerów, linię skierowano na Białoleśkę przez most Śląsko-Dąbrowski.

SKM NIE TYLKO DLA LOTNISKA

W związku z dyskusjami toczącymi się na łamach mediów oraz na internetowych forach na temat nowego połączenia kolejowego, Zarząd Transportu Miejskiego wyjaśnia pojawiające się wątpliwości.

Celem uruchomienia kolejowych połączeń lotniska z centrum Warszawy, które są obsługiwane m.in. przez Szybką Kolej Miejską, było przede wszystkim pełniejsze włączenie kolei w system komunikacji miejskiej, poprzez znaczącą poprawę komunikacyjnej obsługi Rakowca, Mokotowa i Służewca. O tym, że ten warunek został spełniony świadczą liczne podziękowania pasażerów korzystających z „lotniskowych” pociągów SKM w dojeździe do Służewca. Przy okazji połączono również lotnisko z centrum Warszawy.

Nowe połączenie kolejowe, która połączyło centrum Warszawy z Lotniskiem Chopina zostało uruchomione 1 czerwca bieżącego roku, czyli cztery miesiące temu. To zdecydowanie zbyt krótko, by ocenić, czy to przedsięwzięcie jest sukcesem. Warto z pierwszą taką oceną zaczekać przynajmniej do wpro-

nie wszystkich rodzajów biletów w pociągach „lotniskowych” na odcinku Warszawa Lotnisko Chopina – Warszawa Wschodnia. Trwają obecnie rozmowy nad ustaleniem trwałej formuły takiej współpracy. Należy podkreślić, że jest to współpraca bez precedensu na skalę krajową.

Czas przejazdu jest zgodny z wnioskiem o dofinansowanie z funduszy unijnych do zakupu taboru. We wniosku zawarto założenie, że czas jazdy wyniesie 21 minut 58 sekund. Warto przypomnieć, że pociągi linii S2 jadą 21 minut, a linii S3 zasadniczo 20 minut. Jest także zgodny z warunkami technicznymi na samej linii kolejowej. Skrócenie czasu o dodatkowe 6-8 minut w kontekście sumarycznego czasu podróży przy udziale transportu lotniczego (przelot, odprawy) nie jest kwestią fundamentalną. Najważniejsze dla pasażera są: niezawodność i regularność.

Przed uruchomieniem połączenia kolejowego, do ZTM wpłynęło wiele skarg na bardzo złe warunki podróży linią 175. Pasażerowie narzekali przede wszystkim na tłok, niepunktualność (z powodu korków) oraz działalność kieszonkowców.

Połączenie kolejowe jest dla nich bardzo wygodną alternatywą.

Warto również dodać, że dla usprawnienia informacji dla pasażerów chcących skorzystać z pociągów w drodze do centrum Warszawy, Zarząd Transportu Miejskiego, umieścił na lotnisku plakaty zawierające rozkłady jazdy obu przewoźników oraz informacje o relacji pociągu, a także informację o lokalizacji stacji kolejowej i schemat powiązań komunikacyjnych lotniska z najważniejszymi węzłami przesiadkowymi. Zostały umieszczone przy wszystkich wyjściach z

wadzenia w życie nowego kolejowego rozkładu jazdy. Układ połączeń SKM i KM zostanie w nim lepiej skoordynowany i pociągi będą miały szansę rzeczywiście kursować niemal idealnie, co 15 minut.

Liczba pasażerów dojeżdżających do lotniska powiązana jest ściśle z liczbą operacji obsługiwanych przez dany port lotniczy. W połowie lipca uruchomiony został port lotniczy w Modlinie – co spowodowało spadek liczby podróży obsługiwanych przez Lotnisko Chopina. Ponadto, po zakończeniu EURO 2012 rozpoczęła się przebudowa terminala A i B, który zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie stacji kolejowej. Pasażerom trudniej jest do niej dojść, co obniża atrakcyjność kolei w dotarciu do centrum Warszawy.

W celu ułatwienia pasażerom nieznającym systemu taryfowego ZTM i KM, korzystania z pociągów „lotniskowych”, ZTM rozszerzył współpracę z Kolejami Mazowieckimi o honorowa-

terminala oraz w hali odbioru bagażu. Warto też podkreślić, że szczegółowe informacje o połączeniach kolejowych między lotniskiem a centrum Warszawy znajdują się na stronie internetowej ZTM (w oddzielnej zakładce), a udostępnione przez ZTM wyszukiwarki połączeń, umożliwiając planowanie podróży również z wykorzystaniem kolei.

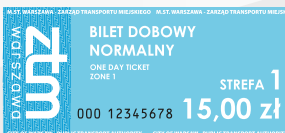
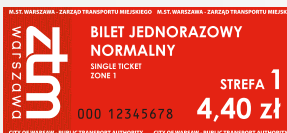
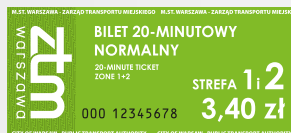
Pamiętajmy także, że linię kolejową buduje się nie na kilka miesięcy, a na długie lata i tabor ją obsługujący musi być dostosowany do możliwości obsługi coraz większych potoków pasażerskich, a także zwiększonych przewozów podczas różnego rodzaju wydarzeń np. EURO 2012.

Uruchomienie linii SKM do Piaseczna nie jest obecnie możliwe, gdyż nie ma tam możliwości do zawracania pociągów. Ale to właśnie dzięki interwencji ZTM, podczas planowanej przebudowy linii kolejowej z Warszawy do Radomia zostanie to umożliwione.

Nowa taryfa ZTM od 1 stycznia 2013 r.

ztm

NOWE CENY BILETÓW

Bilety z taryfy przewozowej obowiązującej do 31 grudnia 2012 r. należy skasować lub aktywować przed wejściem w życie nowej taryfy, tj. **przed 1 stycznia 2013 r. i wykorzystać do końca terminu ich ważności.** **

Szczegółowe informacje dotyczące **nowych cen i nowych zasad zwrotu biletów** z taryfy obowiązującej do 31 grudnia 2012 r., które nie zostaną skasowane lub aktywowane przed 1 stycznia 2013 r., można uzyskać:

- w Punktach Obsługi Pasażerów ZTM
- dzwoniąc na całodobową Infolinię 801 044 484 ***
- na stronie www.ztm.waw.pl

* W materiale przedstawiono tylko wybrane ceny biletów.

** Bilety skasowane lub aktywowane przed 1 stycznia 2013 r. zachowują ważność po wprowadzeniu nowej taryfy – nie dłużej niż do 30 czerwca 2013 r. (bilet seniora do 30 grudnia 2013 r.).

*** Koszt połączenia wg taryfy operatora.

UWAGA!

Od 3 grudnia 2012 r. we wszystkich POP ZTM będzie prowadzona **przedsprzedaż kartonikowych biletów ZTM.**

Infolinia 24h: 801 044 484

www.ztm.waw.pl

Podstawa prawna: Uchwała nr XXXII/769/2012 Rady m. st. Warszawy z dnia 23 lutego 2012 r. zmieniająca Uchwałę nr XXVI/858/2008 Rady m. st. Warszawy z dnia 13 marca 2008 r.

Z INFORMACJĄ DOTRZEMY DO WSZYSTKICH

1 stycznia przyszłego roku zmienią się ceny wszystkich rodzajów biletów. A już 8 października rozpocznie się przygotowana przez Zarząd Transportu Miejskiego kampania informacyjna. Informacje o zmianach w taryfie czy o nowych zasadach zwrotu biletów będą się pojawiały wszędzie tam, gdzie są pasażerowie warszawskiej komunikacji miejskiej.

Pierwszy etap kampanii rozpocznie się 8 października. Od tego dnia w pojazdach komunikacji miejskiej pojawią się plakaty informujące o zmianie taryfy biletowej. Plakaty zostaną

także umieszczone w gablotach przed wejściem na stacje metra a także w gablotach na stacjach SKM i na stacjach metra.

Plakaty zostaną także umieszczone w pociągach i na stacjach Kolei Mazowieckich i Warszawskiej Kolei Dojazdowej, w gablotach na Dworcu Centralnym (po polsku i angielsku) w Punktach Obsługi Pasażerów ZTM oraz w urzędach warszawskich dzielnic i podwarszawskich gmin.

Również 8 października pojawią się ulotki w POP ZTM, w kasach Kolei Mazowieckich oraz w urzędach dzielnic i gmin.

Będzie można również obejrzeć **spoty informacyjne na stacjach metra oraz na antenie TVP Warszawa.** Na stronach ZTM, przewoźników komunikacji miejskiej, urzędów gmin i dzielnic, a także na stronach operatorów systemu biletowego pojawią się bannery.

15 października plakaty informacyjne pojawią się w punktach sieci Strefa, a także w gablotach z rozkładem jazdy na wiadach przystankowych. Tego samego dnia w pojazdach komunikacji miejskiej zostaną umieszczone **ulotki.**

KARTY DLA RODZIN WIELODZIETNYCH

Wprowadzenie opłat za poświadczenie o zameldowaniu dzieci na pobyt stały lub czasowy skomplikowało nieco procedurę wydawania biletów wolnej jazdy dla dzieci z rodzin wielodzietnych. ZTM, wspólnie ze stołecznym Biurem Administracji i Spraw Obywatelskich prowadzi działania, które pozwolą na alternatywne, bezpłatne potwierdzenie zameldowania. Ostateczny model zostanie wypracowany niebawem, po przeszkoleniu pracowników ZTM i uzyskaniu przez nich dostępu do danych osobowych.

W jaki sposób można potwierdzić zameldowanie?

Już teraz można to zrobić bezpłatnie, ale wymaga to trochę cierpliwości. Rodzice lub opiekunowie prawni mogą bowiem przedstawić w ZTM inne dokumenty poświadczające zameldowanie – dostarczyć poświadczenie na aktach urodzenia dzieci (w tym celu trzeba się udać do odpowiedniego urzędu dzielnic) lub dowody osobiste dzieci. Mogą również złożyć w POP-ach przy ul. Żelaznej 61 i na węźle komunikacyjnym Młociny specjalny wniosek o poświadczenie danych meldunkowych. Resztą zajmą się już pracownicy ZTM. W tym przypadku procedura będzie dłuższa bowiem wniosek musi zostać dostarczony do Biura Administracji i Spraw Obywatelskich.

Pozostaje również szybsza, odpłatna forma. W tym celu rodzice lub opieku-

nowie prawni powinni się zgłosić do urzędu dzielnic po zaświadczenie o zameldowaniu dzieci na pobyt stały lub czasowy na terenie Warszawy (trwający nie krócej niż 3 miesiące), wraz z informacją o stopniu pokrewieństwa zameldowanych osób. Za zaświadczenie trzeba zapłacić, jest jednak wydawane od ręki. Dokument jest ważny przez 2 miesiące.

Powyższe rozwiązania będą obowiązywały do czasu udostępnienia pracownikom ZTM bazy z meldunkami. Po otrzymaniu dostępu i przeszkoleniu pracowników rodzice oraz opiekunowie prawni nie będą już musieli dostarczać dokumentów poświadczających zameldowanie. O terminie wprowadzenia tego rozwiązania poinformujemy.

Komu przysługuje uprawnienie?

Uprawnienia do bezpłatnych przejazdów przysługują dzieciom z rodzin

wielodzietnych, w których jest czworo lub więcej dzieci, które nie ukończyły jeszcze 20. roku życia, uczą się, stale lub czasowo zamieszkują na terenie Warszawy. W tym celu należy wyrobić dziecku imienną kartę z zakodowanym odpowiednim uprawnieniem. Wniosek o jej wydanie mogą złożyć rodzice lub opiekunowie prawni dziecka. Uprawnienie obowiązuje do końca terminu ważności legitymacji szkolnej lub terminu zameldowania, nie dłużej jednak niż do czasu ukończenia przez dziecko 20. roku życia. Utrata uprawnień przez jedno z dzieci nie pozbawia nabytych uprawnień pozostałych.

Gdzie można wyrobić kartę dla rodzin wielodzietnych?

Tylko w dwóch Punktach Obsługi Pasażerów - przy ul. Żelaznej 61 (placówka jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 – 20.00), oraz na węźle komunikacyjnym Młociny (od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 – 20.00, a w soboty w godz. 9.30 – 16.30.).

Jakie dokumenty są potrzebne do wyrobienia karty?

Aby otrzymać bilet oprócz dokumentów poświadczających zameldowanie należy przedstawić do wglądu dowód osobisty jednego z rodziców (lub opiekunów prawnych), ważne na dany rok szkolny (akademicki) legitymacje szkolne (studenckie), zdjęcie każdego dziecka ubiegającego się o bilet (podpisane imieniem i nazwiskiem, z datą urodzenia). Przy przedłużaniu uprawnień konieczne jest dostarczenie posiadanych już spersonalizowanych kart.

UWAGA DOKTORANCI!

Od 1 października br. dokumentem poświadczającym uprawnienia uczestników studiów doktoranckich do ulgowych przejazdów komunikacją miejską jest ważna legitymacja.

Zostało to określone w rozporządzeniu ministra nauki i szkolnictwa wyższego z 5 października 2011 roku, w sprawie studiów doktoranckich oraz stypendiów doktoranckich.

Doktorantom przysługuje 50-proc. ulga na korzystanie ze środków lokalnego transportu zbiorowego. Podczas kontroli biletów są zobowiązani do przedstawienia ważnej legitymacji doktoranckiej.

CZAS NA CZWARTĄ EDYCJĘ

Zajęcia edukacyjne w tramwaju, prowadzone w ramach kampanii „Warszawska Linia Edukacyjna” cieszą się olbrzymim zainteresowaniem. 14 września 2012 roku rozpoczęła się czwarta edycja akcji, której organizatorami są Zarząd Transportu Miejskiego, Tramwaje Warszawskie, Komenda Stołeczna Policji oraz Warszawska Grupa Wysokościowa S12.

W tym roku szkolnym odbędzie się aż 66 lekcji, w których weźmie udział ponad 2 tysiące uczniów. Młodzież podczas piątkowych przejażdżek pozna m.in. zasady bezpiecznego podróżowania komunikacją, konsekwencje grożące za nieprzestrzeganie przepisów obowiązujących w komunikacji miejskiej, np. za brak ważnego biletu na przejazd czy niszczenie mienia. Pozna również zasady udzielania pierwszej pomocy i nauczy się jak prawidłowo reagować na zdarzenia zagrażające życiu i zdrowiu człowieka.

Praktyczną część zajęć prowadzą pracownicy nadzoru ruchu TW oraz policjanci z Komendy Stołecznej Policji, natomiast ratownicy z Warszawskiej Grupy Wysokościowej S12 zajęcia dotyczące udzielania pierwszej pomocy.

Kampania cieszy się dużym zainteresowaniem - w trzech poprzednich edycjach wzięło udział ponad cztery tysiące dzieci, a do organizatorów nadeszło wiele listów z podzięko-

waniami od uczniów i nauczycieli oraz zgłoszeń na bieżący rok szkolny 2012/2013.

Każdy uczestnik czwartej edycji Warszawskiej Linii Edukacyjnej otrzyma zestaw ratunkowy do udzielania pierwszej pomocy, pamiątkowy bilet, kamizelki odblaskowe oraz interesujące materiały edukacyjne – specjalny folder i plan lekcji z Panem Bilecikiem, podróżującym komunikacją miejską.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.warszawskaliniaedukacyjna.pl.

9

O JAKOŚCI DECYDUJE RÓWNIEŻ PASAŻER

Zarząd Transportu Miejskiego pyta na swojej stronie internetowej, co najbardziej przeszkadza pasażerom w zachowaniu innych pasażerów, podczas korzystania z komunikacji miejskiej.

Wybrano cztery kategorie zachowań, na które najczęściej wpływają skargi do ZTM. Do 9 października będzie można wybrać, które z przedstawionych zachowań współpasażerów najbardziej przeszkadza podczas podróży komunikacją miejską.

W sondzie będzie można wybrać tylko jedną odpowiedź.

Głosować można za pośrednictwem strony internetowej www.ztm.waw.pl lub facebook.com/ztm.warszawa.

Pasażerowie poprzez swoje zachowanie mają wpływ na jakość komunikacji miejskiej, dlatego zachęcamy do głosowania. Dotychczas w sondzie zgłosowało ok. 3 tys. osób. Najczęściej wybieraną odpowiedzią jest „blokowanie wyjścia z pojazdu, utrudniając wysiadanie”.

Co Państwu najbardziej przeszkadza w zachowaniu innych pasażerów w komunikacji miejskiej?

- Blokowanie wyjścia z pojazdu, utrudniając wysiadanie
- Głośne słuchanie muzyki
- Rozmowy przez telefon komórkowy
- Nieustępowanie miejsca osobom potrzebującym

ZTM ROZPOCZYNA KOLEJNY PROJEKT UNIJNY

Zarząd Transportu Miejskiego został zaproszony do udziału w kolejnym projekcie Unii Europejskiej – INVOLVE.

INVOLVE (Involving the Private Sector in Mobility Management), czyli „Zaangażowanie sektora prywatnego w zarządzanie mobilnością” będzie realizowany w latach 2012-2014, w ramach programu INTERREG IVC. Głównym założeniem przedsięwzięcia jest dostarczenie lokalnym i regionalnym samorządom dobrych praktyk oraz narzędzi w zakresie współpracy z sektorem prywatnym, w celu rozwiązania problemów transportowych.

Zrównoważona mobilność jest priorytetem Unii Europejskiej, bowiem może istotnie przyczynić się do obniżenia poziomu zanieczyszczenia powietrza i do poprawy jakości życia w miastach. Osiągnięcie tych celów nie jest możliwe bez prowadzenia efektywnej polityki transportowej przez samorządy lokalne. Aby ta polityka przyniosła rezultaty, konieczne jest zaangażowanie sektora prywatnego – pracodawców, deweloperów, zarządców i właścicieli nieruchomości, w których codziennie przebywa duża liczba osób, czyli np. centra handlowe, zespoły biurowców, miejsca rozrywki. Są już w Europie regiony, które opracowały dobrze działające praktyki współpracy lokalnych i regionalnych władz z sektorem prywatnym w zakresie rozwiązywania problemów

związanych z mobilnością, jednak nie są one szerzej znane i stosowane. Celem projektu INVOLVE jest identyfikacja tych dobrych praktyk i wdrożenie u każdego z partnerów co najmniej jednej z nich, a także promocja zidentyfikowanych, dobrze działających rozwiązań.

Projekt realizuje 12 partnerów. Są wśród nich zarówno zarządy transportu publicznego dużych obszarów metropolitalnych, takich jak Madryt, Birmingham, Frankfurt nad Menem, jak i samorządy mniejszych miast, np. holenderskie miasto Roermond, litewska Kłajpeda, włoskie Livorno oraz Reggio Emilia czy 9. dzielnica czeskiej Pragi. Partnerami projektu są także całe regiony: Podravje w Słowenii (stolica: Maribor) oraz Makedonia w Grecji (stolica: Saloniki). Zróżnicowanie partnerów, zarówno co do wielkości, jak i położenia zapewnia optymalną równowagę w wymianie doświadczeń. Dodatkowo, partnerem wspierającym jest Uniwersytet Erasmus w Rotterdamie (Holandia).

Projekt INVOLVE jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu INTERREG IVC. Budżet projektu to 1,85 mln euro, z czego 85 tys. euro otrzyma ZTM. Dofinansowanie Unii Europejskiej w przypadku polskiego partnera wynosi aż 85 proc. wszystkich kosztów.

Więcej informacji na involve-project.eu

WWW.ZTM.WAW.PL
INFOLINIA ZTM 24h: 801-044-484

ztm

POWIADOM NIE TOLERUJ

W TWOJEJ OKOLICY MÓGLBY
STANĄĆ NOWY PRZYSTANEK
I JEŹDZIĆ HYBRYDOWY AUTOBUS Z KLIMATYZACJĄ

MASZ NA TO WPŁYW

W 2011 ROKU ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO
WYDAŁ – KOSZTEM NOWYCH INWESTYCJI
– **PONAD DWA MILIONY**
ZŁOTYCH NA NAPRAWĘ ZNISZCZEŃ

REAGUJ

**ZADZWOŃ POD NUMER
112 LUB 986**

**MOŻESZ TEŻ WYŚLAĆ SMS
POD NUMER 723 986 112**
ZAPISZ TE NUMERY W TELEFONIE KOMÓRKOWYM

Partnerzy

CityINFO tv

naszemiasto.pl

TVP WARSZAWA

BILETOMATY – FAKTY I MITY

Po pierwsze – biletomaty są skomplikowane w obsłudze, po drugie – jest ich mało i trudno je znaleźć, a po trzecie – zdarza się, że nie wydają biletu albo reszty. Nadszedł czas na obalenie mitów, „aktywowanych” na hasło „biletomat”.

BILETOMATY SĄ SKOMPLIKOWANE W OBSŁUDZE

Kupienie biletu w biletomacie niewiele się różni od zakupu w kiosku czy Punkcie Obsługi Pasażerów ZTM. Podstawowa różnica polega na tym, że w kiosku terminal doładowujący Warszawską Kartę Miejską obsługuje sprzedawca, a w przypadku biletomatu pasażer czyni to samodzielnie.

Osoby korzystające z warszawskiej komunikacji miejskiej mają do dyspozycji dwa rodzaje automatów biletowych – stacjonarne i mobilne.

W biletomatach stacjonarnych, ustawionych na terenie całej Warszawy oraz w kilku miejscowościach podwarszawskich, można kupić wszystkie rodzaje biletów kartonikowych (czasowe, jednorazowe, krótkookresowe) oraz zakodować bilet długookresowy na Warszawskiej Karcie Miejskiej, karcie City Handlowy, Elektronicznej Legitymacji Uczniowskiej, Elektronicznej Legitymacji Studenckiej i Elektronicznej Legitymacji Doktoranckiej.

Proces zakupu biletu lub zakodowania na karcie jest intuicyjny. Na ekranie urządzenia należy wybrać rodzaj biletu, który nas interesuje, a w przypadku doładowania Warszawskiej Karty Miejskiej – położyć kartę na specjalnie oznaczonym czytniku. Kolejnym krokiem jest wniesienie opłaty za bilet. W stacjonarnych automatach biletowych można płacić zarówno kartą płatniczą, jak i gotówką. Automaty przyjmują banknoty i monety (wszystkie powyżej 10 gr). Nie trzeba mieć odliczonej kwoty, ponieważ biletomaty wydają resztę. Po zakończeniu transakcji, należy odebrać bilet kartonikowy lub doładowaną

.....
W biletomatach mobilnych można kupić wszystkie rodzaje biletów kartonikowych

Biletów kupionych w automacie
pojazdowym nie trzeba kasować

Warszawską Kartę Miejską oraz paragon potwierdzający dokonanie transakcji. Instrukcja obsługi biletomatów przygotowana jest w czterech wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej i rosyjskiej. Bilet kartonikowy kupiony w biletomacie stacjonarnym należy skasować niezwłocznie po wejściu do pojazdu komunikacji miejskiej. Warszawską Kartę Miejską, jeżeli była nieaktywna w trakcie kodowania biletu, należy aktywować zbliżając do kasownika lub bramki wejściowej w metrze.

Automaty biletowe mobilne są zamontowane w wybranych autobusach i tramwajach oraz we wszystkich pociągach Szybkiej Kolei Miejskiej. W biletomatach można kupić wszystkie rodzaje biletów kartonikowych (czasowe, jednorazowe, krótkookresowe).

Pierwszym krokiem do zakupu biletu jest wybór wersji językowej instrukcji obsługi. Pasażerowie mają do wyboru cztery języki: polski, angielski, niemiecki i rosyjski. Następnie należy wybrać typ biletu oraz uiścić opłatę. Automaty przyjmują tylko monety i podobnie, jak biletomaty stacjonarne, wydają resztę, więc nie trzeba mieć przy sobie odliczonej sumy. Po zakończeniu transakcji należy odebrać bilet i niezwłocznie go skasować.

W części autobusów jest zamontowany inny typ automatów biletowych – biletomat pojazdowy. Automaty te różnią się od „tradycyjnych” biletomatów mobilnych nie tylko wyglądem (są mniejsze), ale także rodzajem sprzedawanych biletów. W biletomatach pojazdowych można kupić tylko jednorazowe bilety pojazdowe. Bilety te upoważniają do jednego przejazdu tylko i wyłącznie pojazdem, w którym zostały kupione. Biletów pojazdowych nie trzeba kasować. Istotna różnica pomiędzy „tradycyjnym” automatem biletowym a biletomatem pojazdowym polega na formie płatności. W automatach pojazdowych można płać tylko kartą płatniczą.

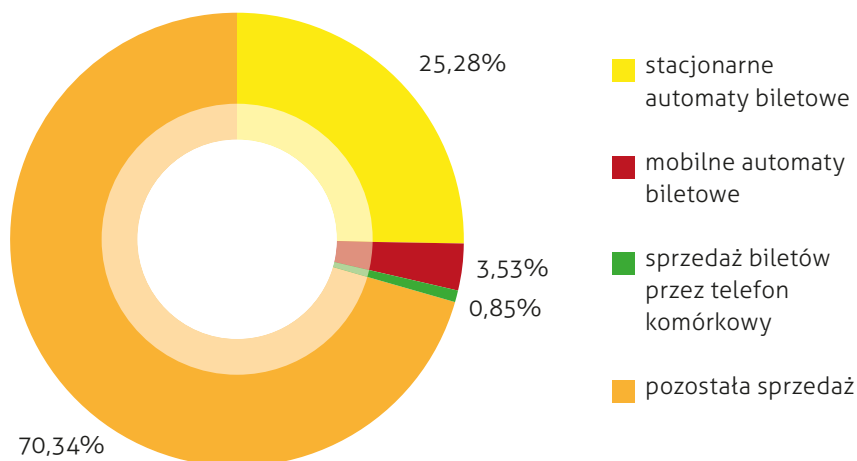
BILETOMATÓW JEST MAŁO I TRUDNO JE ZNALEŹĆ

We wrześniu br. na ulicach Warszawy i sąsiadujących z nią miejscowości były ustawione 323 biletomaty. Większość znajduje się w Warszawie, przede wszystkim w miejscach cieszących się dużą popularnością wśród mieszkańców oraz osób przyjezdnych. Są to m.in. stacje metra, przystanki kolejowe i węzły przesiadkowe. Stacjonarne automaty biletowe na stałe zagościły prawie we wszystkich dzielnicach Warszawy. Najwięcej biletomatów

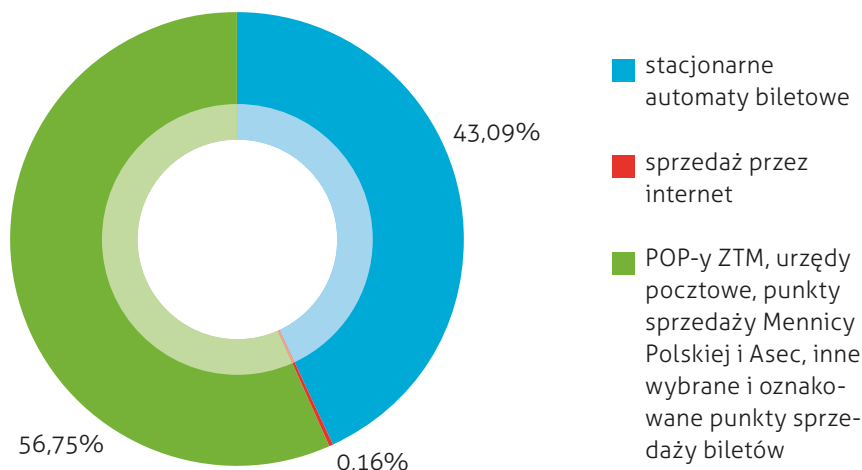
**W CZĘŚCI AUTOBUSÓW
JEST ZAMONTOWANY INNY
TYP AUTOMATÓW BILETOWYCH –
BILETOMAT POJAZDOWY. AUTOMATY
TE RÓŻNIĄ SIĘ OD „TRADYCYJNYCH”
BILETOMATÓW MOBILNYCH NIE TYLKO
WYGLĄDEM (SĄ MNIEJSZE),
ALE TAKŻE RODZAJEM
SPRZEDAWANYCH BILETÓW.**

OPRÓCZ 323 STACJONARNYCH AUTOMATÓW BILETOWYCH, W POJAZDACH KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ ZAMONTOWANO 398 BILETOMATÓW MOBILNYCH. WE WRZEŚNIU BR., BILETOMATY BYŁY ZAMONTOWANE W 212 AUTOBUSACH I 120 TRAMWAJACH. W PRZYPADKU AUTOBUSÓW, 112 Z ZAMONTOWANYCH AUTOMATÓW STANOWIŁY BILETOMATY POJAZDOWE. DO KOŃCA 2012 ROKU ICH LICZBA WZROŚNIE DO 500, A DO KOŃCA 2014 ROKU, BĘDĄ W NIE WYPOSAŻONE WSZYSTKIE AUTOBUSY MIEJSKICH ZAKŁADÓW AUTOBUSOWYCH.

BILETY CZASOWE WG SPOSOBU SPRZEDAŻY (DANE ZA LIPIEC 2012 ROKU)

BILETY DŁUGOOKRESOWE WG SPOSOBU SPRZEDAŻY (DANE ZA LIPIEC 2012 ROKU)

(80) znajduje się w Śródmieściu, które z ponad pięć automatami biletowymi na km² zajmuje pierwsze miejsce pod względem gęstości sieci biletomatów. Wśród dzielnic, które mają do dyspozycji więcej niż jeden biletomat na km² znajdują się: Mokotów, Ochota, Praga Północ, Praga Południe i Żoliborz.

Jedyną dzielnicą, na terenie której nie można na razie kupić biletu w biletomacie jest Wesoła. Automat został już ustawiony przy przystanku 1 PRASKIEGO PUŁKU i w najbliższym czasie zostanie oddany do użytku. Zarząd Transportu Miejskiego planuje zainstalowanie kolejnych dwóch biletomatów, przy Urzędzie Dzielnicy oraz przy stacji kolejowej.

Zarząd Transportu Miejskiego planuje również rozszerzenie sieci biletomatów o kolejne 200 sztuk. Automaty będą instalowane przede wszystkim w urzędach, na wybranych uczelniach oraz w sąsiedztwie stacji kolejowych. Nowe automaty biletowe będą różniły się od tych znanych już pasażerom, zarówno pod względem wyglądu, jak i funkcjonalności. Najistotniejsze nowe funkcje to możliwość aktywowania w nich biletów kupionych przez Internet oraz możliwość uiszczenia opłaty za bilet przy pomocy systemu PayPass.

Oprócz 323 stacjonarnych automatów biletowych, w pojazdach komunikacji miejskiej zamontowano 398 biletomatów mobilnych. We wrześniu br., biletomaty były zamontowane w 212 autobusach i 120 tramwajach. W przypadku autobusów, 112 z zamontowanych automatów stanowiły biletomaty pojazdowe. Do końca 2012 roku ich liczba wzrośnie do 500, a do końca 2014 roku, będą w nie wyposażone wszystkie autobusy Miejskich Zakładów Autobusowych. W pociągach Szybkiej Kolei Miejskiej, pasażerowie mają do dyspozycji 58 biletomatów.

Aby pasażerowie mogli szybko zorientować się, jaki typ biletomatu znajduje się w pojeździe – na drzwiach autobusów, tramwajów i pociągów Szybkiej Kolei Miejskiej umieszczono specjalne piktogramy. Informują one o typie biletomatu, jaki został umieszczony w pojeździe oraz o sposobie płatności (monety lub karta płatnicza). Piktogramy są naklejone przy drzwiach, którymi najlepiej wsiąść, aby wygodnie dotrzeć do automatu biletowego.

Biletomat stacyjny obsługiwany przez Mennicę Polską

Biletomat stacyjny obsługiwany przez firmę Asec

OBAWIAM SIĘ, ŻE BILETOMAT POBIERZE PIENIĄDZE, A I TAK NIE WYDA BILETU ALBO NIE DOŁADUJE KARTY

Transakcje dokonywane w biletomacie są bezpieczne, a poziom jakości usług nie odbiega od poziomu usług świadczonych np. w kioskach. Świadczy o tym choćby rosnąca popularność tej formy dystrybucji biletów. Ponad 25 proc. biletów czasowych oraz 43 proc. biletów długookresowych pasażerowie kupują w biletomatach stacyjnych (dane z lipca 2012 roku).

W przypadku wystąpienia trudności związanych z wydaniem biletu lub brakiem możliwości otrzymania reszty, pasażer powinien złożyć reklamację u operatora biletomatu stacyjnego lub u przewoźnika, w którego pojeździe zamontowany był automat biletowy.

Biletomaty stacyjne są obsługiwane przez dwóch operatorów: Mennicę Polską S.A. i firmę Asec S.A. Informacja o operatorze znajduje się na każdym urządzeniu oraz paragonie potwierdzającym zakup biletu.

W zgłoszeniu reklamacyjnym powinny znaleźć się szczegółowe informacje umożliwiające zidentyfikowanie urządzenia, np. numer biletomatu, lokalizacja, numer taborowy pojazdu, nazwa przewoźnika oraz godzina zakupu biletu.

W wypadku zastrzeżeń dotyczących jakości biletów (słabo widoczny nadruk, niewłaściwie przycięty bilet), reklamację należy składać w Punktach Obsługi Pasażerów ZTM lub zgłaszać na całodobową Infolinię ZTM, pod numerem telefonu 801-044-484.

DLACZEGO WARTO KUPOWAĆ BILETY W AUTOMATACH BILETOWYCH?

- Biletomaty są całodobowe. Nie zamykamy ich o 20.00.
- Biletomaty są „obecne” w całej Warszawie. Znajdują się przy stacjach metra i węzłach przesiadkowych oraz przy popularnych stacjach kolejowych.
- Biletomaty są „szybkie”. Nie trzeba szukać kiosku, POP-u czy poczty i stać w kolejce. Warszawską Kartę Miejską można doładować „po drodze” w biletomacie.

BILETOMATY STACJONARNE – LICZBY I LOKALIZACJE

dzielnica	liczba	lokalizacje (liczba biletomatów)
WARSZAWA		
Bemowo	13	Ciepłownia Wola (1); gen. S. Kaliskiego (1); Hala Wola (1); Nowe Bemowo (1); Orlich Gniazd (1); os. Górczewska (2); Piastów Śląskich (1); P+R Połczyńska (1); Stare Bemowo (1); Widawska (1); Wrocławska (1); UD Bemowo (1)
Białołęka	6	Aluzyjna (1); Białołęka-Ratusz (1); Konwaliowa (1); Mehoffera (1); Myśliborska (1); Picassa (1)
Bielany	23	Aspekt (1); Bielany-Ratusz (1); Chomiczówka (1); Metro Młociny (6); Metro Stodowiec (3); Stare Bielany (2); Metro Wawrzyszew (3); Piaski (1); Sobocka (1); Szpital Bielański (1); Wrzeciono (1); Żeromskiego (1); Żubrowska-UKSW (1)
Mokotów	39	Bartycka (1); Chełmska (1); Dolna (1); Goraszewska (1); Mangalia (1); Metro Pole Mokotowskie (5); Metro Ractawicka (4); Metro Służew (5); Metro Wierzbno (4); Metro Wilanowska (9); P+R Metro Wilanowska (1); Rakowiecka (1); Sadyba (1); Stępińska (1); św. Bonifacego (1); Królikarnia (1); PKP Służewiec (1)
Ochota	16	Banacha (1); CH Blue City (2); Dickenska (1); Dw. Zachodni (1); Hala Kapińska (1); pl. Narutowicza (1); Rakowiec (1); Szczęśliwice (1); Szczęśliwicka (1); Uniwersytet Medyczny (1); PKP Ochota (2); pl. Zawiszy (2); WKD Ochota (1);
Praga Południe	26	al. Zieleniecka (1); Bora-Komorowskiego/Fieldorfa (1); CH Promenada (1); Dw. Wschodni (1); Goctaw (2); Goctawek (1); Goctawska (1); Grenadierów (1); Meissnera (1); Park Skaryszewski (1); PKP Stadion (3); pl. Szembeka (2); Rawar (1); rondo Waszyngtona (3); Saska (1); Umińskiego (1); Wiatraczna (2); Witolin (1); Zamieniecka (1)
Praga Północ	16	Dąbrowszczaków (1); Dw. Wileński (4); Dw. Wschodni (3); Inżynierska (1); Namysłowska (1); Park Praski (2); pl. Hallera (1); Urząd Dzielnicy Praga Północ (1); Żąbkowska (1); Żerań FSO (1);
Rembertów	4	Niedziałkowskiego (1); PKP Rembertów (1); Rembertów AON (1); Rembertów-Ratusz (1)
Śródmieście	81	al. ks. Poniatowskiego (1); Centrum (3); DH Smyk (1); Dw. Centralny (15); Dw. Gdański (3); Dw. Śródmieście (5); Kino Femina (1); Łazienki Królewskie (1); Metro Centrum (9); Metro Dw. Gdański (4); Metro Politechnika (5); Metro Ratusz Arsenal (7); Metro Świętokrzyska (6); Muranowska (1); Muzeum Narodowe (2); Noakowskiego (1); PKP Powiśle (2); pl. Krasińskich (1); pl. Unii Lubelskiej (1); pl. Bankowy (2); pl. Na Rozdrożu (3); pl. Trzech Krzyży (1); pl. Zbawiciela (1); Torwar (1); rondo de Gaulle'a (1); Solec (1); Topiel (1); W-wa Śródmieście WKD (1)
Targówek	12	Bazylińska (1); Bródno Podgródzie (1); cm. Bródnowski (1); Kołowa (1); Kondratowicza (1); Pratulńska (1); Rembielińska (1); rondo Żaba (1); szpital Bródnowski (1); Targówek (1); Targówek-Ratusz (1); Witebska (1)
Ursus	2	PKP Ursus (1); Śmigłowska (1)
Ursynów	30	Metro Imielin (5); Metro Kabaty (5); Metro Natolin (5); Metro Stokłosy (4); Metro Ursynów (5); Nowoursynowska (1); P+R Metro Ursynów (1); Poleczki (1); SGGW Rektorat (1); Ursynów Płn. (1); Ursynów Zach. (1)
Wawer	7	Instytut Kardiologii (1); PKP Falenica (1); PKP Międzyzlesie (1); PKP Radość (1); PKP Wawer (1); P+R Anin (1); Trawiasta (1)
Wilanów	1	Wilanów (1)
Włochy	9	Hynka (1); Lotnisko Chopina (2); P+R al. Krakowska (1); PKP Lotnisko Chopina (2); PKP Włochy (1); WKD Raków (1); WKD Salomea (1)
Wola	16	Dworzec Zachodni (3); J. Olbrachta (1); Koło (1); Młynów (1); Muzeum Powstania Warszawskiego (1); Okopowa (1); os. Wojska (1); Płocka-Szpital (1); Powązkowska (1); Reduta Wojska (2); Szpital Wojski (1); ZTM (2)
Żoliborz	13	ks. Popiełuszki (1); Metro Marymont (6); Metro pl. Wilsona (5); P+R Metro Marymont (1)
POZA WARSZAWĄ		
Legionowo	2	PKP Legionowo (1); Legionowo Przystanek (1)
Otwock	1	PKP Otwock (1)
Michałowice	1	WKD Opacz (1)
Piaseczno	1	PKP Piaseczno (1)
Piastów	1	PKP Piastów (1)
Pruszków	1	PKP Pruszków (1)
Sulejówek	1	PKP Sulejówek (1)
Zielonka	1	PKP Zielonka (1)

Regularnie aktualizowana lista biletomatów znajduje się na stronie internetowej Zarządu Transportu Miejskiego.

ZINTEGROWANY TRANSPORT = JAKOŚĆ I KOMFORT PODRÓŻNYCH

REGION, MIASTO, KOLEJ, AUTOBUS – ZINTEGROWANY TRANSPORT DLA LEPSZEJ JAKOŚCI I WIĘKSZEGO KOMFORTU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POLSKICH MIAST. TO BYŁO HASŁO PRZEWODNIE KONGRESU TRANSPORTU PUBLICZNEGO 2012, KTÓRY ODBYŁ SIĘ 26 WRZEŚNIA W WARSZAWIE. ZGROMADZIŁ ZNAMIENTYCH GOŚCI, NIE TYLKO Z POLSKI. ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO MIAŁ W NIM ZNACZĄCY UDZIAŁ, MERYTORYCZNY I... JUBILEUSZOWY.

W 2012 roku mija 20 lat od powstania ZTM-u. Z tej okazji dyr. Andrzej Franków wręczył 42 okolicznościowe statuetki, którymi symbolicznie podziękowano osobom, instytucjom, władzom, przewoźnikom, producentom taboru, czyli wszystkim, którzy wspierali i wspierają Zarząd Transportu Miejskiego w budowaniu zrównoważonego systemu transportu publicznego w stolicy.

Prezydent Warszawy otwierając kon-

gres mogła z dumą mówić o tym, że transport publiczny w stolicy jest „coraz bardziej przyjazny pasażerom i środowisku”, że dokonano bezprecedensowej wymiany taboru, a w ubiegłym roku ZTM przewiózł ponad miliard pasażerów. Mówiła również o „zaszkokowaniu tych, którzy byli na EURO w Warszawie” sprawną organizacją komunikacji, doszło nawet do tego, że niektórzy pracownicy ratusza „żałują, że EURO już się skończyło”.

Był to doskonały wstęp do krótkiej uroczystości, podczas której uhonorowano:

- **przedstawicieli władz samorządowych Warszawy, województwa mazowieckiego oraz urzędu miasta**

(statuetki otrzymali: Hanna Gronkiewicz-Waltz - prezydent m.st. Warszawy, Jacek Wojciechowicz - zastępca prezydenta m.st. Warszawy, Adam Struzik - marszałek województwa mazowieckiego, Grażyna Lendzion - dyrektor Zarządu Dróg Miejskich, Andrzej Massel - podsekretarz stanu ds. kolejnictwa w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Mieczysław Reknis - dyrektor Biura Drogownictwa i Komunikacji Urzędu m.st. Warszawy, Janusz Galas - zastępca dyrektora Biura Drogownictwa i Komunikacji, Inżynier Ruchu m.st. Warszawy, Jan Jerzy Kulik - dyrektor Biura Rozwoju Miasta Urzędu m.st. Warszawy, Wiesław Witek - dyrektor Biura Koordynacji Inwestycji i Remontów w Pasie Drogowym Urzędu m.st. Warszawy, Anna Piotrowska - dyrektor Zarząd Miejskich Inwestycji Drogowych Urzędu m.st. Warszawy)

- **za wsparcie merytoryczne i współpracę z przedsiębiorstwami komunikacyjnymi z innych miast**

(statuetki otrzymali: prof. dr hab.inż. Wojciech Suchorzewski z Politechniki Warszawskiej, prof. dr hab.inż. Antoni Szydło - prezes Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji,

PRZEDSTAWICIELE OPERATORÓW SYSTEMU BILETOWEGO I PRODUCENTÓW TABORU (STATUETKI OTRZYMALI: FIRMA AMS, ASEC S.A., CITY CHANNEL S.A., MACRO-SYSTEM, MENNICA POLSKA S.A., PESA BYDGOSZCZ S.A., PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT BUDOWLANYCH I DROGOWYCH TREBOR, SOLARIS BUS&COACH S.A., NEWAG S.A.).

dr inż. Andrzej Brzeziński - zastępca dyrektora Instytutu Dróg i Mostów, Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej, Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „POLONUS” w Warszawie S.A, Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu, Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o., ZUE S.A Kraków, Klub Miłośników Komunikacji Miejskiej, Stowarzyszenie Sympatyków Komunikacji Szynowej)

- **instytucje kolejowe** (statuetki otrzymali: Koleje Mazowieckie-KM Sp. z o.o., PKP Intercity S. A., PKP Polskie Linie Kolejowe S.A, Przewozy Regionalne Sp. z o.o., Warszawska Kolej Dojazdowa Sp. z o.o., Instytut Kolejnictwa w Warszawie)
- **spółki i firmy przewozowe nadzorowane przez ZTM** (statuetki otrzymali: Szybka Kolej Miejska Sp. z o.o., ITS Michalczewski, Metro Warszawskie Sp. z o.o., Miejskie Zakłady Autobusowe Sp. z o.o., Mobilis Sp. z o.o., PKS Grodzisk Mazowiecki Sp. z o.o., Tramwaje Warszawskie Sp. z o.o)

• NIE TYLKO ZTM DZIĘKOWAŁ ZA WIELE LAT OWOCEJ WSPÓŁPRACY. SZEFOWIE SOLARISA WRĘCZYLI DYREKTOROWI BURSZTYNOWEGO JAMNIKA, A OD KOLEI MAZOWIECKICH OTRZYMAŁ BARDZO TRWAŁY „DYPLOM”.

TRAMWAJEM NA PLAŻĘ (POD CZUJNYM OKIEM TELESKOPU)

W NASZYCH WĘDRÓWKACH PO ŚWIECIE KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ POWRACAMY U SCHYŁKU LATA NA SŁONECZNY PÓŁWYSEP KRYMSKI. POPRZEDNIM RAZEM JECHALIŚMY TROLEJBUSEM Z LEŻĄCEGO W SERCU KRYMU SYMFEROPOLA DO NADMORSKICH KURORTÓW TZW. POŁUDNIOWEGO BRZEGU, CZYLI AŁUSZTY I JAŁTY. TAMTEJSZE KAMIENISTE PLAŻE POŁOŻONE W BAJKOWEJ SCENERII GÓR KRYMSKICH STANOWIĄ JEDYNIENIE NIEWIELKĄ CZĘŚĆ CZARNOMORSKIEGO WYBRZEŻA. BAZA LETNISKOWA ROZWINĘŁA SIĘ TAKŻE W INNYCH CZĘŚCIACH PÓŁWYSPU, M.IN. W JEGO ZACHODNIEJ CZĘŚCI - PŁASKIEJ, OBFITUJĄCEJ W SŁONE JEZIORA I PIĘKNE PIASZCZYSTY PLAŻE. JEDNYM Z TAKICH MIEJSC JEST EUPATORIA (UKR. JEWPATORIJA), SŁYNAĆA Z NAJWIĘKSZEJ W REGIONIE ILOŚCI DNI SŁONECZNYCH W ROKU.

.....
Skład tramwajowy, który tworzą dwa wagony silnikowe typu Gotha, wyprodukowano w byłej NRD w latach 1958-60

Do tego uroczego kurortu zapewne jeszcze w naszej rubryce wrócimy, z uwagi na niezwykle system tramwajowy w nim funkcjonujący. Atrakcją jest oddalona o 8 kilometrów w kierunku zachodnim, niewielka wieś Mołoczna, na pierwszy rzut oka nie różniąca się od pozostałych ukraińskich chutorów. Trudno w to uwierzyć, ale to właśnie w tej miejscowości, mieściło się główne centrum łączności kosmicznej, jeden z najlepiej strzeżonych obiektów w czasach ZSRR, z którego sterowano

wszystkimi radzieckimi misjami kosmicznymi, jazdą tunochodu po Księżycu czy lotami sond na Wenus. Nad okolicą dominuje ogromna czasza radioteleskopu, nadająca niezwykle charakter temu miejscu.

Jednak dla nas główną ciekawostką Mołoczno jest „tramwajczik”, czyli 1,5-kilometrowa linia tramwajowa obsługująca miejscowy pensjonat „Brzegowy”. Mimo swojej nazwy pensjonat położony jest blisko 2 km od brzegu morza i oddzielony od niego pasmem

.....
Mewa i delfin na tramwaju? To nie pomyłka, gdyż tym tramwajem można dojechać z pensjonatu „Brzegowy” do pobliskiej plaży

stonych jezior. W 1986 roku, po awarii elektrowni jądrowej w Czarnobylu został przeznaczony na potrzeby kolejarzy ze skażonych terenów. Kolejarska brać, dostrzegając mankamenty położenia obiektu, postanowiła wybudować linię tramwajową z pensjonatu do plaży.

Budowę rozpoczęto wiosną 1989 roku. Ułożono 1,5 km toru o rozstawie 1000 mm, postawiono budynek garażu oraz wybudowano podstawę

elektryczną. Z Żytomierza i pobliskiej Eupatorii pozyskano łącznie cztery wagony tramwajowe. Otwarcie linii nastąpiło 18 sierpnia 1989 roku.

Linia ma długość 1540 metrów i uważana jest za najkrótszą linię tramwajową na świecie. Cała trasa prowadzi po prostej z jednym niewielkim łukiem w połowie trasy. Po drodze nie ma żadnych przystanków, a linia nie krzyżuje się z żadną drogą. Przed przystankiem końcowym przy pensjonacie odgałęzia się tor do zajezdni posiadającej obecnie tylko jedno stanowisko.

Podstawową grupą pasażerów są goście pensjonatu. W cenę turnusu wliczone są przejazdy tramwajem, a także wstęp na strzeżoną plażę. Pozostali pasażerowie płacą za przejazd u konduktora. Załoga tramwaju w Mołocznym delegowana jest z przedsiębiorstwa tramwajowego w pobliskiej Eupatorii. Tabor składa się obecnie tylko z jednego składu tramwajowego, który tworzą dwa wagony silnikowe typu Gotha, wyprodukowane w byłej NRD w latach 1958-60.

„Tramwajczik” funkcjonuje tylko w sezonie letnim, z reguły od połowy maja do połowy września. Czas przejazdu całej trasy wynosi 6 minut. Pierwszy kurs z pensjonatu wykonuje o 8.30, ostatni z plaży odjeżdża o 19.05. Częstotliwość kursowania wynosi 20 minut. Od 13.00 do 14.20 trwa przerwa ze względu na... obiad w pensjonacie. W rzeczywistości w razie potrzeby tramwaj wykonuje więcej kursów, a rozkład pozostaje czystą teorią.

Tramwaj w Mołocznym pomimo swej mikroskopijnej skali zostawia niezatarte wspomnienia. Obraz typowych raczej dla ulic dużego miasta pojazdów w ostępach dzikiej przyrody, przy akompaniamencie śpiewu mew i szumu fal na długo pozostaje w pamięci. Jazda niemal muzealnym tramwajem, wzdłuż wysychających latem stonych jezior wydaje się zdecydowanie zbyt krótka. Jako rekompensata pozostaje kąpiel w Morzu Czarnym, pod czujnym okiem kosmicznego radioteleskopu.

Tekst i zdjęcia: Marcin Stiasny

SKĄD SIĘ BIORĄ „OGÓRKOWE” ZABYTKI?

ZACZĘŁO SIĘ SKROMNIE W 1998 ROKU. CZŁONKOWIE KLUBU MIŁOŚNIKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W WARSZAWIE ODNALEŻLI ZAPUSZCZONY, POMAZANY GRAFFITI AUTOBUS STOJĄCY NA PARKINGU OSIEDLOWYM NA WROCŁAWSKIM KOZANOWIE. PO PRAWIE ROKU ODKUPILI GO I WSPÓLNIE Z FABRYKĄ W JELCZU PRZEPROWADZILI REMONT. OBECNIE STOWARZYSZENIE JEST WŁAŚCIECIEM NAJWIĘKSZEJ KOLEKCJI TYCH ZABYTKOWYCH AUTOBUSÓW W POLSCE, MA SZESNAŚCIE AUTOBUSÓW.

Zabytki nie pojawiają od tak: potrzeba wiele czasu i cierpliwości, by odnaleziony na działce szkielet zamienić w lśniący i pachnący nowością pojazd. KMKM nie boi się jednak takich wyzwań, ponieważ wielką satysfakcją jest widok po skończeniu prac. Klubowicze, którzy godzinami majstrują przy autobusach, nie są może tak zauważalni jak konduktorzy w tradycyjnych strojach, ale zasługują na ogromny szacunek. Bez nich nie byłoby tylu pięknych pojazdów we flocie stowarzyszenia.

Pierwszym autobusem w kolekcji był autobus Jelcz MEX 272 z numerem taborowym 1983. KMKM pozyskał autobus dzięki wsparciu sponsora. Niestety, przeprowadzony pod złym nadzorem remont pozbawił MEX-a wielu elementów historycznych i przywdział go w niezgodne z epoką barwy. Fabryka nie mogła sobie jednak poradzić z naprawą skodowskiego silnika, dlatego na wpół wyremontowany autobus przyholowano do Warszawy. Wkrótce

wynikły problemy natury formalno-prawnej, skutkiem czego, przez kolejne trzy lata „ogórek” przeczekał na terenie Muzeum Przemysłu w d. Fabryce Norblina przy ul. Żelaznej.

W 2001 roku za fundusze pochodzące z nagrody miasta stołecznego Warszawy udało się odkupić MEX-a z rąk sponsora. Pierwsza publiczna prezentacja autobusu miała miejsce dopiero jesienią 2002 roku, kiedy to gościł na pierwszych Dniach Transportu Publicznego w zajezdni „Wola”. Mimo, iż MEX wciąż był niesprawny i straszyl masą niezgodnych ze swoją epoką detali, wzbudził nielada zainteresowanie wśród gości.

Pozytywne emocje, które wśród odwiedzających DTP wzbudził „ogórek”, „odbiły się” także na władzach Miejskich Zakładów Autobusowych, które wyraziły zainteresowanie wsparciem działań KMKM. Dzięki mechanikom z zajezdni przy ul. Ostrobramskiej podczas następnych Dni Transportu Pu-

blicznego, MEX był już w pełni sprawny i wraz z turystycznym „ogórkiem” #8081 woził wokół zajezdni rzesze pasażerów. Miejskiemu Jelczowi postanowiono nadać symboliczny numer 1983. Numer ten otwierał ostatnią dostawę MEX-ów, zarazem jest to także rok wycofania „ogórków” z ruchu liniowego.

Kolekcja zabytkowych autobusów budzi dumę wśród wszystkich klubowiczów. Dzięki prowadzonym remontom w całej Polsce rozpoczęła się ogórkomania! Wiele innych stowarzyszeń, miast oraz organizacji podjęło się pracy przy wozach. Dzięki temu na Złot Zabytków i Noc Muzeów przyjeżdża coraz więcej zabytków.

Jakie zabytki posiada KMKM w swojej flocie? Zapraszamy na stronę kmmk.waw.pl

Tekst: Mateusz Kania, zdjęcia: KMKM

JAK DOROSNĘ, ZOSTANĘ KIEROWCĄ AUTOBUSU

„Widzisz synku? Takim autobusem tata jeździł do szkoły, jak był w twoim wieku” – powiedział trzydziestolatek do kilkulatka, wskazując czerwonego Berlieta. W ostatni weekend (22-23 września), już po raz jedenasty odbył się Dni Transportu Publicznego.

Kilkuletni „fanatycy” autobusów, deklarujący – „Jak dorosnę, zostanę kierowcą autobusu”, mieli okazję „zapoznać” się z Berlietami, Ikarusami i najnowocześniejszym nabytkiem Miejskich Zakładów Autobusowych – Solarisem Urbino 18 z napędem hybrydowym. Dorośli wspominali,

jednocześnie rosnąc w oczach swoich pociech na superbohaterów, jak w „zamierzczłych” czasach codziennie podróżowali autobusami nieklimatyzowanymi, wysokopodłogowymi i niewyposażonymi w system informacji wizualno-dźwiękowej ;-).

W sobotę o 10.00, swoje bramy otworzył Oddział Remontu Taboru MZA.

Na terenie Oddziału Remontu Taboru nie zabrakło stoisk promocyjnych Zarządu Transportu Miejskiego i miejskich przewoźników.

Po wizycie w Oddziale Remontu Taboru MZA, przyszedł czas na Zajezdnię Tramwajów Warszawskich R-4 „Żoliborz”.

WEEKEND Z KOMUNIKACJĄ

Podczas XI Dni Transportu Publicznego, na profilu w serwisie społecznościowym facebook.com/ztm, warszawa zachęcaliśmy miłośników komunikacji miejskiej do fotografowania komunikacji miejskiej i przysyłania zdjęć pod adres facebook@ztm.waw.pl. Otrzymaliśmy bardzo wiele zdjęć, za co dziękujemy wszystkim autorom. Poniżej publikujemy najciekawsze.

fot.: Michał Janowski

fot.: Maciej Sidorczuk

fot.: Maciej Sidorczuk

fot.: Michał Janowski

miesięcznik Zarządu Transportu Miejskiego